

Sygn. akt VIII Cz 364/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSO Jadwiga Siedlaczek (spr.)

Sędziowie SO Ilona Dąbek, SO Hanna Matuszewska

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2013 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. J.

przeciwko:(...) Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pełnomocnika z urzędu- adwokat O. K.

na pkt 3 **postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu**

z dnia 11 kwietnia 2013 r.

sygn. akt I C 1041/12

postanawia:

zmienić punkt 3. (trzeci) zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że przyznać adwokat O. K. od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 225, zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) plus 23 % podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2013r Sąd Rejonowy w Toruniu ; umorzył postępowanie (pkt.10), zasądził od pozwanego (...) Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. w W. na rzecz powoda T. J. 276,75zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu (pkt.2): oddalił wniosek adwokata O. K. o zasądzenie zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu (pkt.3): postanowił pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu państwa- Sądu rejonowego w Toruniu 50, zł tytułem zwrotu kosztów postępowania od uiszczenia których powód został zwolniony.

W uzasadnieniu Sąd rejonowy wskazał iż o kosztach orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. mając na uwadze fakt, że wprawdzie powód cofnął pozew ale uczynił to z uwagi na spełnienie świadczenia przez pozwanego po wytoczeniu powództwa i pozwany winien zwrócić celowe koszty dochodzenia roszczenia. Zwrotowi podlega zwrot ryczałtowego wynagrodzenia pełnomocnika za udział w sprawie i udział w postępowaniu zażaleniowym powiększone o podatek VAT.W ocenie Sądu Rejonowego koszty te winien pozwany zwrócić pełnomocnikowi , który działał za powoda ostatnio , zatem adwokatowi W. K. a nie zaś adw. O. K., którą sad wcześniej zwolnił z funkcji pełnomocnika powoda. Natomiast problem wzajemnego rozliczenia pełnomocników nie należy do materii będącej przedmiotem orzeczenia o kosztach procesu. Nadto Sąd Rejonowy powołując się na art. 98 § 3 k.p.c. wskazał iż pozwany, który ponosi koszty jest zobowiązany do uiszczenia wynagrodzenia tylko jednego pełnomocnika .

Adwokat O. K. wniosła zażalenie na punkt 3 postanowienia w którym Sąd Rejonowy oddalił jej wniosek o zasądzenie zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. Skarżąca wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia ewentualnie zmianę postanowienia i zasądzenie na jej rzecz kosztów pomocy prawnej jakiej udzieliła powodowi jako jego pełnomocnik z urzędu, nie uiszczonych przez niego ani w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Zażalenie było w całości uzasadnione.

Jak wynika z akt sprawy postanowieniem z dnia 10 września 2012r. Sąd Rejonowy w Toruniu ustanowił dla powoda T. J. adwokata z urzędu. W wykonaniu powyższego postanowienia, pismem z dnia 24 września 2012r., Okręgowa Rada Adwokacka w T. zawiadomiła, iż w sprawie niniejszej wyznaczyła adwokata z urzędu w osobie adwokata O. K.

Pismem z dnia 11 stycznia 2013r. powód zwrócił się do Sądu o zmianę przyznanego pełnomocnika z urzędu z uwagi na utratę zaufania. Mając na uwadze stanowisko powoda adwokat O. K. pismem z dnia 14 stycznia 2013r. wniosła o zwolnienie jej z obowiązku dalszego udzielania pomocy prawnej powodowi, wnosząc jednocześnie o zasądzenie na jej rzecz kosztów pomocy prawnej według norm przepisanych udzielonej powodowi z urzędu nie uiszczonych przez niego ani w całości ani w części.

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2013r. Sąd Rejonowy w Toruniu zwolnił adwokata O. K. z funkcji pełnomocnika powoda z urzędu. Jednocześnie Sąd Rejonowy zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej o wyznaczenie nowego pełnomocnika dla powoda

Pismem z dnia 31 stycznia 2013r. Okręgowa Rada Adwokacka poinformowała sąd o wyznaczeniu adw. W. K. jako pełnomocnika z urzędu dla powoda.

W tym miejscu wskazać należy iż ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego (art. 118 § 1 k.p.c.). W kwestiach nieuregulowanych, do pełnomocnictwa urzędowego mają odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące pełnomocnictwa procesowego, którego źródłem jest oświadczenie woli strony jako mocodawcy. Przepisy o wypowiedzeniu pełnomocnictwa przez mocodawcę (art. 94 § 1 k.p.c.) mają więc odpowiednie zastosowanie do wypowiedzenia pełnomocnictwa adwokatowi (radcy prawnemu), którego dla strony ustanowił sąd. W obecnym stanie prawnym brak jest ustawowych przesłanek do skutecznego żądania ustanowienia kolejnego pełnomocnika z urzędu, po wypowiedzeniu przez stronę pełnomocnictwa pierwszemu adwokatowi (radcy prawnemu) z urzędu. Jedynie w dwóch przypadkach ustawodawca przewidział wyznaczenie innego adwokata lub radcy prawnego dla strony korzystającej z pomocy pełnomocnika z urzędu. Ma to miejsce wówczas, gdy sąd zwalnia z ważnych przyczyn adwokata (radcę prawnego), na jego wniosek, od obowiązku zastępowania strony w procesie (art. 118 § 3 k.p.c.) oraz w przypadku, gdy pełnomocnik sporządził, bez zachowania zasad należytej staranności, opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 118 § 5 w związku z art. 118 § 6 k.p.c.). (vide: postanow. SN z 24.05.2012r- VCz 11/12).

Skoro jednak Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek powoda o zmianę pełnomocnika i zwrócił się do ORA o wyznaczenie kolejnego pełnomocnika to w ocenie Sądu Okręgowego pierwszemu pełnomocnikowi należy się wynagrodzenie za wykonaną pracę

W ocenie Sądu Okręgowego przyznanie przez Sąd pełnomocnika z urzędu stanowi w istocie zobowiązanie Skarbu Państwa do pokrycia kosztów udzielonej stronie pomocy prawnej. Subsydiarny i publicznoprawny obowiązek ponoszenia tych kosztów przez Skarb Państwa wynika z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.). Przewidziany w art. 29 ust. 1 Prawa o adwokaturze obowiązek Skarbu Państwa ponoszenia kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej z urzędu **dotyczy pomocy "udzielonej", a zatem powstaje w momencie rozpoczęcia wykonywania przez**

adwokata czynności związanych bezpośrednio z udzieleniem pomocy stronie, dla której został on wyznaczony.

Adwokat S. K. Adwokat Z. R. została wyznaczona pełnomocnikiem z urzędu dla powoda, wykonała w sprawie liczne czynności m.in. sporządzała pisma, sporządziła zażalenie . Wniosła o zasądzenie kosztów pomocy prawnej z urzędu według norm przepisanych oświadczając, że nie zostały uiszczone w całości ani w części .

Zgodnie z powołanym na wstępie przepisem z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982r. ustawy - Prawo o adwokaturze, koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Stosownie do unormowania zawartego w § 19 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych, o których mowa w rozdziałach 3-5 tego rozporządzenia oraz niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata. Stawka minimalna w sprawie wynosi 180 złotych (§ 6 pkt 2 rozporządzenia), a stawki minimalna w postępowaniu zażaleniowym 45, zł (§ 13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia). Zgodnie zaś z § 2 ust. 3 w sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, opłaty za czynności adwokata sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach czyli obecnie 23%

Reasumując, wobec wykonania przez adwokata czynności związanych bezpośrednio z udzieleniem pomocy stronie, dla której został on wyznaczony adwokatowi należy się wynagrodzenie , które w tej konkretnej sytuacji winien ponieść Skarb Państwa.

Faktu tego nie zmienia słusznie podnoszona przez Sąd Rejonowy okoliczność iż pozwanego w sprawie obciąża obowiązek uiszczenia wynagrodzenia jednego pełnomocnika. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. postanowienia z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZ 61/07, BSN 2008, nr 4, poz. 12, z dnia 17 listopada 2009 r., III CZ 53/09, OSNC 2010, nr 5, poz. 79, z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 20/10, Lex nr 852674), koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, jeżeli zostaną pokryte przez Skarb Państwa nie stanowią kosztów procesu, o których mowa w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Podstawą ich ponoszenia przez Skarb Państwa (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2011 r., III CZP 14/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 2) nie są przepisy k.p.c. dotyczące kosztów procesu ani przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.). Subsydiarny i publicznoprawny obowiązek ponoszenia tych kosztów przez Skarb Państwa wynika z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.).

Z powyższych względów w opisanym zakresie postanowienie Sądu Rejonowego podlegało zmianie. Dlatego też Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.